20/12/2019

20/12/1821: Έναρξη Α΄ Εθνοσυνέλευσης Επιδαύρου

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

«Ὀρκιζόμεθα εἰς τὸ ὄνομα τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος καὶ εἰς τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῆς Πατρίδος, νὰ συσκεπτώμεθα ἐν εἰλικρινείᾳ καθαρᾷ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, ἀδιαφοροῦντες περὶ τῶν προσωπικῶν συμφερόντων μας, καὶ φροντίζοντες περὶ μόνου τοῦ κοινοῦ τῆς Ἑλλάδος συμφέροντος».

Ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ κ΄ Δεκεμβρίου – Α΄ τῆς Ἀνεξαρτησίας – ᾳωκα΄ (20 Δεκεμβρίου 1821).

Αυτός είναι ο όρκος των πληρεξούσιων παραστατών της Α΄ Εθνοσυνέλευσης. Η ανάγκη ενιαίας διοικητικής αρχής για ολόκληρο τον επαναστατημένο χώρο ήταν σαφής ήδη από το καλοκαίρι του 1821, αλλά κατέστη επιτακτική μετά την κατάληψη της Τριπολιτσάς και τη συνακόλουθη εδραίωση της Επανάστασης.

Παράλληλα με τους τοπικούς οργανισμούς που ιδρύονταν, θα έπρεπε να συγκροτηθεί και μια εθνική Βουλή μέσω της οποίας οι ασύνδετες ξεσηκωμένες

επαρχίες θα μεταμορφώνονταν σε ενιαίο κυρίαρχο κράτος. Ήταν πλέον θέμα χρόνου για το τελικό βήμα αυτής της διαδικασίας, που δεν ήταν άλλο από τη συγκρότηση μιας συνέλευσης των αντιπροσώπων αυτών των επαρχιών, η οποία δεν θα περιοριζόταν πλέον μόνο στην εκλογή Βουλής, αλλά θα διακήρυττε επισήμως την ύπαρξη ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους και θα ψήφιζε το σύνταγμά του.

Οι υπάρχοντες τοπικοί οργανισμοί εξέλεξαν τους Παραστάτες (πληρεξουσίους) της Εθνοσυνέλευσης. Στην πλειονότητά τους ήταν πρόκριτοι, ιεράρχες και νεαροί μορφωμένοι “πολιτικοί”, διαιρεμένοι σε τέσσερις μεγάλες Κλάσεις (περιφέρειες): της ανατολικής και της δυτικής ηπειρωτικής Ελλάδας, της Πελοποννήσου, και των ισχυρών ναυτικών νησιών του Αιγαίου.

Προκειμένου, όμως, η Εθνοσυνέλευση να συγκροτηθεί και να καθοριστούν επακριβώς οι στόχοι της, έπρεπε πρώτα να επιλυθούν, έστω και προσωρινά, οι σκληροί πολιτικοί ανταγωνισμοί της περιόδου.

Μέσα σε διάστημα 26 ημερών οι 59 Παραστάτες και οι σύμβουλοί τους, επιτέλεσαν έργο κεφαλαιώδους σημασίας για τα συμφέροντα της Επανάστασης και του νεογέννητου κράτους. Συνέταξαν και ψήφισαν τον πρώτο καταστατικό του χάρτη, το Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος, δημοσίευσαν τη μεγάλη Διακήρυξη της Εθνοσυνέλευσης, εξέλεξαν τα πρόσωπα που θα συγκροτούσαν την κεντρική Διοίκηση του κράτους και καθόρισαν τη στρατιωτική του δομή. Από την επομένη της λήξης των εργασιών της Συνέλευσης, στις 16 Ιανουαρίου 1822, οι επαναστάτες διέθεταν πλέον ένα οργανωμένο κράτος που θα υποχρέωνε εχθρούς, συμμάχους και ουδέτερους να το αναγνωρίσουν ως κυρίαρχο και ανεξάρτητο.

Η προσφορά της Α΄ Εθνοσυνέλευσης της Επιδαύρου ήταν τεράστια, όχι μόνο λόγω των προφανών υπηρεσιών της στην οργάνωση και τη νομιμοποίηση της Επανάστασης, αλλά και γιατί αποτέλεσε παρακαταθήκη στην πολιτική παιδεία των Ελλήνων. Στο εξής, όποτε οι Έλληνες βρίσκονταν μπροστά σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι του πολιτικού τους βίου, θα είχαν έτοιμη την πιο δίκαιη μέθοδο λήψης αποφάσεων: τη συγκρότηση εθνικής συνέλευσης. Οι υπόλοιπες Εθνοσυνελεύσεις του Αγώνα, αλλά και οι δύο μεγάλες Εθνοσυνελεύσεις του 19ου αιώνα που γέννησαν τα δύο πρώτα συντάγματα του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους συνιστούν “παιδιά” αυτής της πρώτης συγκέντρωσης στην Επίδαυρο.